

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 4
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Isprazniti: Ljubljana, Pucničjeva ulica 4
Telefon št. 31-22 31-23 31-24
Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Isključno zastopstvo za tisk in tiskarstvo
in tiskarstvo (LPI) S. A. MILANO

Razpis o Ljubljanski pokrajini in pokrajini
Četrtletno izdajanje št. 17.749, s tiskarstvom
Italije: Servizio Grafico (LPI) S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Mesečna naročnina 32 Lr

Uredništvo:

Ljubljana — Pucničjeva ulica št. 4
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Rokopisi se ne vračajo

Neuer USA-Grossangriff nordöstlich Aachen am entschlossenen deutschen Widerstand ge- scheitert

Starke feindliche Durchbruchversuche nördlich Saarburg vereitelt — Angriffe
im Elsass zum Stehen gebracht — Keil ne grösseren Kampfhandlungen an der
Ostfront — Bolschewistischer Druck in Südungarn

Aus dem Führerhauptquartier, 28. Nov.
Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Wie schon seit Tagen, wissen unsere
Truppen auch gestern heftige feindliche
Angriffe im Maas-Brückenkopf bei Verdun
ab und bekämpften Panzerbereitstellungen der
Engländer mit zusammengefassten Artil-
leriefire.

Nordöstlich Aachen nahmen die nord-
amerikanischen Divisionen nach stärkerer
Feuervorbereitung ihre Grossangriffe von
neuem auf. Sie scheiterten wiederum in
unserem Hauptkampffeld an dem entschlos-
senen Widerstand unserer Truppen.

Die Besatzungen der Werke um Metz
behaupten sich weiterhin gegen feindliche
Angriffe oder schlugen sich aus zerschos-
senen Anlagen zu benachbarten Befesti-
gungen durch.

Vom Gebiet nordöstlich Bolchen bis in
den Raum von Finsingen führten die Nord-
amerikaner erfolglose örtliche Angriffe ge-
gen unsere Nachtruppen und vergebliche
Aufklärungsversuche gegen unsere teil-
weise begründete und auf vorbereitete Stel-
lungen gestützte Front. Eigene Panzer-
truppen verteilten nördlich Saarburg starke
feindliche Durchbruchversuche. Sie
vernichteten in erbitterter Abwehr 43
nordamerikanische Panzerfahrzeuge und
damit wesentliche Teile des dort angrei-
fenden Feindes.

Die Lage im Elsass ist durch konzentri-
sche Angriffsbewegungen des Feindes aus
dem Einbruchsraum von Strassburg nach
Süd und durch schwere Kämpfe um die
Vogesenpässe und im Raum von Mülhau-
sen gekennzeichnet. Harter Widerstand und
wendige Abwehr brachen die feindlichen
Angriffe zum Stehen. 33 Panzer des Geg-
ners wurden abgeschossen.

London, Antwerpen und Lüttich lagen
erneut unter schwerem Feuer.

Novi severnoameriški velenapad severno- vzhodno od Aachna se je izjalovil ob odloč- nem nemškem odporu

Preprečeni močni sovražnikovi probojni
padi v Alzaciji ustavljeni — Nikakih večjih bojov na vzhodnem bojišču — Bol-
ševski pritisk v južni Madžarski

Führerjev glavni stan, 28. nov. DNB.
Vrhovno poveljništvo oboroženih sil ob-
javlja:

Naše čete so tudi večerj kakor že več
dni odbile silne sovražnikove napade na
predmostu ob Maasi pri Venloju ter z
osredotočenimi topniškimi ognjem obstrele-
vale angleške oklopniške izhodne postojan-
ke.

Severnovzhodno od Aachna so ameriške
divizije po najmočnejši topniški pripravi
ponovno prešle v velenapade. Napadi so
se zopet izjalovili na našem glavnem bo-
jišču ob odločnem odporu naših čet.

Posadke trdnjav okrog Metza so nadalje
vdržale sovražnikove napade aji pa so se
iz razstreljenih naprav prebile do sosednih
trdnjav.

Od ozemlja severnovzhodno od Bolchena
do področja pri Finsingen so podvzeli
američani brezuspešne krajeve napade
proti našim zaščitnicam in prav tako brez-
uspešne izvidniške sunke proti našemu de-
loma izravnanemu in na izhodnih postojan-
kah oprlimu bojišču. Lastne oklopniške
čete so severno od Saarburga preprečile
močne sovražnikove probne pozike. V
ogorčenih obrambi so uničili 43 ameriških
oklopniških vozov ter s tem bistvene dele
tamkaj napadajočega sovražnika.

Položaj v Alzaciji je označen z osredoto-
čenimi sovražnikovimi napadalnimi pre-
miki z vdornega področja pri Strassbourg
proti jugu in s težkimi boji za prelaze pre-
ko Vogezov ter na področju Mulhousa.

S trdnim odporom in spretno obrambo
smo ustavili sovražnikove napade. Uničili
smo 33 nasprotnikovih oklopnikov.

London, Antwerpen in Liege so bili ponovno
pod težkim ognjem.

Nikakih bistvenih sprememb na zapadnem bojišču

Berlin, 28. nov. V nedeljo je prišlo na
zapadnem bojišču do zelo hudih bojov, ki
so pa izjavili le nebstveno izpremembo
položaja na bojišču.

Na vzhodnem Nizozemskem so pritisnili
Britanci proti nemškimi predmostjem ob
reki Maas, toda na močvirnem in z mina-
mi zavarovanem ozemlju so mogli prodi-
rati le korakoma dalje ter so imeli mnogo
težav, da so dovedli na bojišče težko oro-
žje, ker so bile ceste v ognju nemških to-
pov.

Na bojišču pri Aachnu ni prišlo v zad-
njih 24 urah do nobenih važnejših izpre-
memb. Na severnem krilu je bil sovražnik
do popoldneva razmeroma miren, nato pa
je začel severno od Geilenkirchna po pre-
hodnem bombardiranju napad na vasi, ki
leže v glavni bojni črti. Takojšnji zaporni
ognji nemškega topništva je zavril sovraz-
nikove napadalne sile že v razvoju, tako
da Severnoameričani niso dosegli nobenih
uspehov.

Zapadno od Jüllicha je prišlo do srditih
bojev za vasi Kösler in Beurheim, od ka-
terih je bila vas Kösler osvobojena, med-
tem ko Beurheim še branijo ostanki so-
vražnikovih čet.

Na odsku pri Eschweilerju so nobnovli
Severnoameričani svoje napade pri mestu
cu Weissweiler in pri križišču ceste, ki
vodi iz Eschweilerja v Müllich in Düren,
kakor tudi pri Langerwecherju. Skromne-
mu sovražnikovemu napredovanju so se
zoperstavili energični nemški, vso noč tra-
jajoči protinapadi.

Bodočnost Čehov je ob strani Nemčije

Praga, 27. nov. Glavni urednik lista »Ve-
černí Česke Slovo« piše k političnemu polo-
žaju med ostalimi: »Lahko ugotovimo, da je
večina Čehov že našla pravo razmerje do časa
in njegovega razvoja. Večina od njih je že
uvidela, kako neumno bi bilo, če bi se še
vedno vda'ali sovražni agitaciji, da jim bodo
jankeji prinesli samo smoto, ter da bi verjeli
še nadalje v boljševiško nedolžnost. Čehi so
spoznali tako zaključuje list, da je njihovo
mesto v Evropi ob strani Nemčije. Tako, kot
je vedno bilo, bo imel čški narod z Nemčijo
skupno bodočnost. Le ob strani zmagovitega
velikomemškega Reicha ima lahko čški narod
dobro in zagotovljeno bodočnost.«

Položaj v Švici

Bein, 28. nov. Zvezni svetnik dr. Kobelt
je izjavil v nekem govoru, da je Švica iz-
postavljena tako dolgo vojni nevarnosti,
dokler odloča orožje na kontinentu. V se-
danjem vojnem položaju je odvisno od švic-
e, ali bo ohranila mir ali ne. Švica ima
sredstva, da si zgradi zanesljivo obrambo.
Njena obrambna sila je dovolj močna.
Orožje švicarske armade je bilo v teku
vojne podvojen, stanje vojaštva pa tudi
močno ojačeno.

Dr. Kobelt je izjavil nadalje o sporu v
vprašanju odnosov s Sovjetsko zvezo, da
je vsako vmešavanje inozemstva v hišni
red švice nezmožno. Švica si daje svoje
lastne zakone vodi vladno in razdeli delo
po svojih potrebah, ne da bi si hotela pri-
dobiti tuje naklonitvenosti ali poslušati ino-
zemski pripepetavanja.

Kot najvažnejšo socialno nalogo švice
je označil dr. Kobelt borbo proti brezpo-
selnosti. Težave na različnih področjih je
mogoče premagati, če bo švicarski narod
znan ohraniti svojo strnjeno in enotnost.

Nesramna londonska laž

Stockholm, 28. nov. Angleška agencija Reu-
ter je razširila v soboto poročilo, da obstre-
lujejo nemški topovi v Schwarzwaldia preko
Rena Strassburg. Pri tem je bila zadeta in
močno poškodovana katedrala.

To poročilo je od začetka do konca zla-
gano. To je nesramen prikus Angležev, da
bi naprtili krivdo za razrušenje častiljive
strassburške katedrale Nemcem. Vseled tega je
treba s poudarkom ugotoviti, da so bili v so-
vjetki teroristični bombniki oni, ki so v svo-
jem posebnem veselju rušenja starih kulturnih
enotnosti že 11. avgusta napadli in poško-
dovali strassburško katedralo. Takrat je ne-
mško vo'no poročilo točno ugotovilo, da je bil
to popolnoma teroristični napad kajti sovraž-
nikovi letalski gansterji so ga izvedli pri
belem dnevu in ob najlepši vidljivosti. Ni
torej nobenega dvoma, da so namenoma vrli
bombe na ta svetovno znani kulturni spome-
nik. Od onega dne zialo v cerkveni ladji
ogromni liški, ki so glasa obtožba proti
angleškim znanim tolovajem.

Ta najnovjša nesramna trditve, da je ne-
mško topništvo težko poškodovalo strassburško
katedralo, je zahrbtni poizkus, da bi se An-
glejčani oprali krivde. Dejstvo je, da gre
razrušenje strassburške katedrale na obsežen
račun hr'anskega kulturnega barbarstva, kjer
so zabeležila že številna slična sramotna de-
janja Anglije.

S špansko-francoske meje

Madrid, 28. nov. Špansko-francoska me-
ja bo ostala nadalje zaprta za promet.
Med Cerbero in Perpignanom vozi vlak
le neredno. Od Perpignana odpelje vlak
»včasih« tudi proti Parizu, vendar ni do-
ločen niti točen odhod niti prihod, ker
traja vožnja zaradi prometnih težkoč več
dni in je treba večkrat prestopati. Ker
je vsa proga v zelo slabem stanju, za se-
daj ni misliti na reden blagovni promet.
Zaprta je tudi še meja ob Irunu in Hen-
dayu. Železniški promet od Madrida pre-
ko Hendaya v Pariz še ni vzpostavljen.

Berna, 28. nov. »United Press« javlja s
francosko-španske meje, da katalonski se-
paratisti, ki so si uredili svoja akcijska
središča v Montpellierju, Toulouse in Bor-
deaux, živahno delujejo. Ustanovili so
»časno vlado« ter intenzivno delujejo na
tem, da bi ustanovili popolnoma neodvis-
no Katalonijo v okviru splošne evropske
federacije, vendar pa izjavljajo, da bo tre-
ba prej vreči generala Franca.

Spremembe pri angleškem poveljništvu

Amsterdam, 28. nov. General Sir Henry
Pownall, načelnik štaba admiral Mountbatte-
na je moral »z zdravstvenih razlogov« podati
ostavko, kakor je bilo uradno sporočeno po
agenciji Reuter. Na njegovo mesto je prišel
generalni poročnik F. A. M. Browning, na-
metnik načelnika oddelka za skupne opera-
cije. Kakršen je bil ustanovljen pri 1. britan-
ski padalski diviziji v preteklem septembru
o priliki operacij pri Arnheimu. Ista vest pravi
dalje, da je bil severnoameriški generalni
major Horace H. Fuller imenovan za namest-
nika štabnega načelnika namesto generala
Wedemeyersa, ki je bil medtem imenovan
za vrhovnega poveljnika severnoameriških sil
na Kitajskem in generalštabnega načelnika pri
generalu Čangkajšku.

Washingtonska galerija se ponaša z italijanskimi umetninami

Stockholm, 26. nov. Kakor poroča »Fol-
kets Dagbladet« se je z objavo ameriškega
radija v Neaplju, da je 71 italijanskih
slik in 21 kipov v washingtonski galeriji,
vprašanje ropa italijanskih umetnin na
zanimiv način pojasnilo. Med slikami so
tudi Rafaelova dela. Po izjavi vodje gale-
rije Davida E. Findelena je šlo domnevno
za »dar« fonda Samuela Kressa. Slednji je
slike, ki imajo ogromno vrednost, »baje
kupil od ameriških vojakov na italijan-
skem bojišču«.

Vse eno je, ali so bile te umetnine kup-
ljene ali pa, kot trdijo italijanski krogi,
ukradene, pripominja »Folkets Dagbladet«.
Vsekakor je treba ugotoviti, da »ame-
riška narodna galerija« s temi umetnina-
mi javno ponaša.

Protinapadi na severu

obrambni boji na jugu zapadnega bojišča
Naraščajoč pritisk Amerikancev v Loreni in Vogezih —
Zaradi velikih izgub je sovražnik v srednji Italiji prenehal
napade — Prehodno popuščanje boljševiškega pritiska v
srednji Madžarski in Kurlandiji

Berlin, 28. nov. V Loreni poizkuša ameriška
3. armada doseči črto ob Saari. Zato pritiska
s svojim levim krilom proti zapornim postojan-
kam Orscholz na med Moselo in Saaro, z
glavnino svojih sil pa dalje proti vzhodu proti
odecku St. Avold—Saarunion. Istočasno skuša
ameriška 7. armada z neprestanimi napadi
v Vogezih in ob Burgundskih vratih ojačiti
svoje postojanke v Alzaciji. V severnem delu
zapadnega bojišča so Britanci z močnejšimi si-
lami tipali vzdolž nemških predmostov ob
Maasi Pri Aachnu se ameriški 1. in 9. armadi
tudi v nedeljo, 12. dne velike materijalne
bitke, zopet ni posrečilo, da bi se bolj pri-
bližali ravnini pri Roehru, kjer je prva večja
obrambna črta vzhodno od mesta. Kljub
močni podpori bombniških oddelkov so bili
napadi na obeh straneh Jüllicha zopet brez-
uspešni, ker so nemške čete zopet osvobo-
dile cestno križišče Kösler ter Beurheim, ki
je tretjič menjal gospodarja. Tudi ameriške
oklopniške rezerve, ki so nastopile vzhodno
od Eschweilerja, niso megle spremeniti polo-
žaja. S takojšnjimi protinapadi so nemške
čete odstranile zopet njihove pridobitve
prejnjega dne ob cesti Weisweiler—Langer-
wehe. Ljudski grenadirji so po kraški, toda
zelo močni toniški pripravi zavzeli južno od
ceste višino 203 ter prodirajo dalje proti jugo-
zapadu Tudi pri gozdu severno od Hürtgena,
kjer skuša nasprotnik dobiti cesto, ki vodi od
jugozapada proti Dürenu, so se pri Gross-
Hau znušili močni napadi z oklopniško pod-
poro, medtem ko so nemške čete v jutranjih
urah v ponedeljek zopet vrle nazaj sovraž-
nika, ki je dosegel pri Hürtgenu krajevni
vdor. V Loreni je doživelo levo napadalo
krilo ameriške 3. armade med Remichom in
Merzigom prav tako poraz. Ljudski grena-
dri so osvobodili Butzdorf in potisnili so-
vražnika še dalje nazaj. Ob cesti proti Saar-
brücknu so Američani zamen poizkušali za-
vzeti St. Avold, najmočnejše oporišče stare
Maasnotove črte, nasproti Saarbrücknu. Tu in
dalje južno od tod, kjer so izvedle nemške
čete vzdolž ceste proti Saargemündu uspešne
protinapade, boji še trajajo. Zelo trdi in za
obe strani izub polni so bili boji med Saar-
unionom in Saarbourgom. Sovražnikovi oklo-
niški oddelki, ki so že prejnjega dne zamen
poizkušali, da bi strli zapadni bok nemškega,
proti jugu prodrla napadalega klina, so
sicer vezali nemške cilje, vendar sami niso
mogli napredovati Med Vogezi in gornjim
Renom so se Američani minije zadržali ka-
kor prejnjega dni. Sicer so tipali v smeri proti
Hagenau, v ostalem pa so očitno čakali
na izid boja za cesto preko prelazov v sro-
dih Vogezih. Tam je sovražnik med Schir-
meckom in Markirchom ves dan napadal z
močnimi silami. V težkih bojih, ki so jih
otežkočali snežni viharji, so Nemci prestregli
prodre sovražnikove kolone. Med Vogezi in
švicarsko mejo so se razpletale, novi trdi
boji za Burgundska vrata. Z močnimi na novo
dovedenimi silami napada sovražnik nemški
zanah severno od Belforta ter od zapada in
vzhoda zaporni klin med Gammerkirchom in
švicarsko mejo. Zaršča ogorčenih bojov so
bila na področju Masmünstra in ob cesti
Delle—Basel. V gorah so Nemci v težkih bo-
jih zopet zajezili vdrega sovražnika. V noči
na ponedeljek se mu je v bližini švicarske
meje zopet posrečilo odrediti zaprto zvezno
cesto. S takojšnjimi protinapadi poizkušajo
sedaj nemški grenadirji zopet zapreti ta pre-
hod. Čeprav so boji v nedeljo z izjemo juž-
nih Vogezov le nebstveno izpremenili po-
ložaj na bojiščih, je vendar razvidno in na-
raščajočega nasprotnikovega pritiska, da poiz-
kuša, razen na aachenskem področju, tudi v
vzhodni Loreni in v Alzaciji dovesti do hitrih
odločitev.

V nasprotju z zapadnim bojiščem je popu-
stil sovražnikov pritisk v srednji Italiji. Z
večnejšimi napadi na področju Forlija so
prišli Britanci sicer tik do Faenze, vendar so
moral, n. pr. v soboto plačati svoje najhne
unehce z velikimi izgubami. Izmed 80 napadajo-
čih oklopnikov so jih izgubili 37. Južno

od Forlija so bili še krajevni boji. Tudi Ame-
ričani so imeli med napadi na Monte Belve-
dere zelo občutne izgube in so se omejevali
na brezuspešne izvidniške sunke zapadno od
ceste Pistoia—Bologna.

Na Balkanu se je položaj še nadalje raz-
bremenil. Bolgari in komunistične tope, ki
so utrpeli pri izvidniških sunkih v odseku Kra-
ljevo—Novi Pazar krvave izgube, so podvzeli
tu le brezpomembne sunke, zato pa je oži-
velo bojno delovanje na dalmatinskem obal-
nem področju. Po brezuspešnih podvigih na
področju severno od Skadarskega jezera je
ojačel sovražnik svoje sunke ob Dinarskih
alpah, kjer so ga nemške čete pred nekaj dne-
vi že pri Mostariu in sedaj ob ravnini pri
Kninu kravano odbile.

Istočasno z močnejšimi bojnim delovanjem
se je ojačel ovržnikov pritisk tudi v trikutu,
kjer se zliva Drava v Dunav. Tukaj boljševi-
ki z zelo močnimi silami nadalje pritiskajo
s svojih predmostov pri Anatinu in Batini proti
zapadu. Nemški bojni letalci so razbremenili
v težkih bojih se nahajajoče divizije in bom-
bardirali sovražnikova zbirališča čet pri Mo-
haču. Po sedanjem razvoju je računati, da bo
v kratkem ožvelo bojno delovanje na področju
severnozapadno od izliza Drave. Boljševiki so
zbrali na tem področju na obeh straneh Du-
nava en oklopniški zbor, dva motorizirana
zborna in več strelskih divizij, da bi zapadno
od Dunava prodrli v smeri proti Budimpešti
in da bi z boka in hriba oguzali nemško
obrambno bojišče pred madžarskim glavnim
mestom. V boj so poslali močne sile, da bi
ogostanile nemške zaporne postojanke pred
predmosti pri Anatinu in Batini. V izredno
trdi boji so nemške čete dolegle prepročile
prodore in se odmaknile na dobro priprave-
ljene obrambne postojanke za nekaj km na-
zaj. Bitka vzhodno od Budimpešte se bliža
koncu. Boljševiki napadi so imeli samo kra-
jevni pomen, niso bili izvedeni enotno in so
jih Nemci razen majhnih vdorov povsod
odbili.

Na bojišču v Kurlandiji, kjer postaja blato
zaradi neprestanega dežja vedno večje, so
sovjetski napadi popustili. Samo na področju
zapadno od Autza so se menjali napadi s
protinapadi, ne da bi se položaj izpremenil.

Ogromne sovjetske izgube na Madžarskem

Berlin, 27. nov. Neka nemška armada je
na madžarskem polročju od 1. oktobra 1.
1944, od pričetka velike obrambne bitke,
ki je v zvezi z imeni Veliki Varadin, De-
becin, Nyiregyhasa in budimpeštanskim
področjem do 25. novembra, torej v 56
dneh, uničila 1113 sovjetskih oklopnikov
ter ujela nad 10 200 vojakov. Sovražnikove
izgube padlih vojakov znašajo v istem ob-
dobju nad 32 000 mož. V istem razdobju
je bilo uničenih 7 topov za salve, 401 top,
357 minometov, 44 protiletalskih topov,
1001 protiooklopniški top, 11 protiooklopni-
ških topov na motoriziranih lafetah, 1380
strojnici, 438 protiooklopniških pušk, 589
avtomatskih pištol, 805 tovornih voz, 1743
voz z vprego, 11 pehotnih topov, več stla-
dišč živil, goriva in streliva, 5 železniških
vlakov s strelivom in gradivom in 240
konj. Razen tega so oddelki vojske sestrelili
31 letal.

Posadka na Rodosu zajela angleške ladje

Berlin, 28. nov. Mednarodni poročeval-
ski urad javlja: Posadka otoka Rodosa, ki
se je doleje odklovala s številnimi drzni-
mi podvigi in očiščenjem sosednjih otokov,
je večerj brez lastnih izgub zajela nekaj
britanskih vlačilcev in ladij. Angleške
ladje so v jutranji megli začle preblizu
obale in prišle v območje nemškega top-
ništva. Baterije so prišle s točnim og-
njem spremljavo, da se je ustavila, naka-
r je nemška posadka zajela ladje in za-
jela mostvo.

Grosskampftage an der Ostfront

Panzergründere auf Kettenkräutern fahren nach vorn in die Hölle um ihre mit dem
Bolschewisten hartnäckig kämpfenden Kameraden abzulösen. Ein Pakgeschütz hat den
Flankenschutz übernommen, da die Sowjets durch die Wälder an dem Regiment vorbei
sich vorzuschleichen versuchen.
Foto: Bachem/TO—EP

Dnevi hudih bojov na vzhodu

Oklopni grenadirji dvirjo na goselčnih motorjih v prednje postojanke, da zamenjajo
svoje tovarise, ki se trdovratno bore z boljševiki. Protitankovski top jih varuje z boka,
ker so Sovjeti poskušajo skozl gosdove protibotapiti mimo nemškega polka.

Udarec za udarcem

Udarec za udarcem prejema ko munistična krda po Dolenskem in Notranjskem, a prav tako tudi po Primorskem in Gorenjskem. Sprito tega je razumljivo, da se polasča njihovih pripadnikov naraščajoče malodušje, posebno se zaradi prihajajoče zime, na katero niso bili več pripravljeni in jo pričakujejo s silnim strahom. V zadnjem času se zato spet več število prisilnih mobilizirancev, ki se predajajo domobrancem, kjer jim je le mogoče.

V naslednjem prinašamo nekaj nadaljnjih poročil o uspehih proti komunističnim krdom na Dolenskem in Notranjskem v mesecu novembru.

Kočevje je komunistom že ves čas trn v peti ne le zato, ker jim je živ spomin na mnoge hude udarce, temveč tudi zato, ker njegova posadka s svojimi pohodi daleč v okolico močno ovira in otežkoča vse njihovo kretanje, zlasti tudi njih zveze s Primorsko. Da bi dali duška svoji onemogli jezi, so izposlovali že dva ali tri anglo-ameriške teroristične letalske napade na mesto. Letala so porušila več hiš, še več pa jih poškodovala ter tako povzročila za že itak obubožno Kočevje prav veliko materialno škodo. Človeških žrtev pa k sreči ni bilo. Pri bombardiranju v nedeljo 19. t. m. je ena bomba padla tuli v bližini cerkve, na kateri so se zaradi zračnega pritiska združile vse šipe na oknih.

Napadajoča letala so bila manjšega tipa, pač pa je v bližini Ribnice strmoglavila na tla velik ameriški štirinotorni bombnik, ki se je vračal iz Mačarske in je bil neke na poti tako hudo zadet od nemške protiletalske obrambe, da ni mogel več vzdržati do Italije. Posadka v njem je štela 24 mož. Rešilo se jih je le osem, ki so oiskovali s padali in bili nato ujeti. Med njimi je bil tudi poveljnik posadke, neki ameriški poročnik.

„Bitka za Kočevje“

Komunisti so seveda vedeli, da bo Kočevje bombardirano, saj so za to »uslugu« samji prosili Anglijo, ki so jim pač radi ustregli. Komunisti so se načevali, da bo zaradi bombardiranja nastala v Kočevju panika tudi med posadko in da jo bodo lahko obvladali, če jo bodo takoj po bombardiranju nenadno napadli. Zbrali so za to priliko v okolških gozdovih kar šest svojih brigad, po drugih vesteh pa celo osem. Pripeljali so tudi nekaj topov in celo dva tanka, kar je obče že delišča njihovih badojevskih pobratimov. V nedeljo, 19. t. m., neposredno po letalskem bombardiranju, so z vso to močjo res napadli Kočevje. Obstreljevali so ga najprej s topovi, potem pa poglavi prisilne mobilizirance v brezupen napad proti domobranskim in nemškim postojankam, da so kakor snopi padali in ognju topov, minometov in strojin. Nad tjo jih je oblačilo na bojišču, ko je bil napad odbit in so se morale komunistične brigade spet umakniti nazaj v gozdove. Domobranci so izgubili samo tri padle in nekaj ranjenih.

Taka je bila torej najnovejša bitka za Kočevje, o kateri je komunistična agitacija vedela že povedati, da je končala s silajno zmago komunistov in da je Kočevje že v njihovih rokah. V resnici pa je bitka bila spet nov običen poraz in udarec za komuniste.

Čiščenje v novomeškem okrožju

Poročali smo že o veliki očistevalni akciji, katero so nemški in domobranski oddelki v prvi polovici novembra izvedli v novomeškem okrožju na področju Toplice. Podturn-Podhosta-Stara žaga. Bil je to v tem predelu najučinkovitejši sumek v osvojenem ozemlju, v nekaterih krajih pa sploh prvi, ker so bili preiskani to pot tudi razni zelo skriti kotički. To delo je uspešno opravljalo zlasti domobranska četa pod vodstvom poročnika Viktorja Henigmana, ki je kot domačin ves teren zelo dobro poznal.

Očistevalna akcija je trajala tri dni in je pri tem prišlo do več spopadov. V splošnem so se komunisti povsod hitro umaknili, čim so izvedeli za približevanje nasprotnikov, v Toplicah samih pa so se postavili v bran. Imeli so tam celo vrsto močnih bunkerjev, ki pa jim niso dosti pomagali. Domobranci so razbijali bunker za bunkerjem in komuniste kmalu prepodili. V Toplicah so v kopaliskem poslopju našli tolovajske zdravniško ambulanco in zaplenili njen inventar.

V spopadih teh treh dni so komunisti imeli okrog 100 mrtvih in ranjenih, dočim so bile domobranske izgube le neznatne. Občutna je za komuniste tudi izguba radijske oddajne postaje, katero je v samoti nji zidani na Velikem Rigi naša domobranska četa, ki je prodrla tja. Postaja je bila dobro skrita in je po pripovedovanju domačinov delovala še skoro dve leti. Vodila jo je neka komunistka iz Trsta. Domobranci so prišli tako nepričakovano, da niti ona niti njena dva pomočnika niso mogli pobegniti, ne postaje uničiti. Po

stavili so se sicer v bran, a so v boju vsi trije padli, radijsko postajo pa so domobranci zaplenili in vzeli s seboj.

Agilnost notranjskih domobrancev

Domobranci iz Borovnice so nedavno naredili pohod preko Sv. Vidja na Bloke. Močnejših komunističnih krdel niso zasledili. Samo v Zavrhu so naleteli na manjšo patrolo, katero so seveda takoj razbili. V spopadu je en komunist padel, drugi je bil ujet, dvema pa se je posrečilo uteči. Važno je bilo, da je domobranska izvidnica ob tej priliki našla dobro skrito komunistično skladišče orožja in municije.

V bližini Planine na Notranjskem se je utaborila komunistična brigada, katero so sestavljali po večini italijanski komunisti in badojevci. Ko so domobranci v Logatcu zvedeli o tem, so se odpravili na pot, da bi »gostec« primerno pozdravili. Toda ti jih niso hoteli počakati, temveč so hitro porabili svoje stvari in se par ur pred prihodom domobrancev umaknili daleč nazaj v gozdove.

Domobranska četa na Uncu je zajela tri domačine, ki so bili pri komunistih, a so se te dni vrnili domov. Pripovedovali so, da je postalo življenje pri tolovajih že nezno, pa so zato pobegnili. Sialno so se morali seliti iz kraja v kraj. Obrdili so tudi velik del Gorenjske in ob tej priliki spoznali, da ljudje sedaj že tudi tam nočejo o »gošarjih« že nič več slišati.

Izvidniški sumek v Belo Krajino

Sredi novembra so se domobranci iz Novega mesta, podprti od nemških vojaških oddelkov, odpravili na izvidniški pohod v Belo krajino, katero so doslej komunisti smatrali za svoje najbolj varno področje, tako da so tam namestili sedeže cele vrste svojih komand in institucij. Zlasti se jim je zdelo nemogoče, da bi mogli domobranci priti preko Gorjancev, saj so komunisti to pogorje močno utrčili in se tam nahajala vedno več njihovih brigad. A vprav to pot so si domobranci izbrali ter s tem pokazali, da niti niso Gorjanci zanje neprehodni, niti ni Bela Krajina za komuniste »varna«.

Prvi spopad je bil pod Ljubnom, kjer je na komunistični strani padel tudi njihov poročnik Kralj. Domobranci so ta večer prenočevali v Uršnih selih. Komunisti so jih vso noč napadali, da bi jih vrgli nazaj proti Novemu mestu, vendar pa brez uspeha. Zjutraj so se morali hitro umakniti. Na bojišču so pustili 6 mrtvih, dočim so imeli domobranci le enega ranjenega.

Naslednji dan so domobranske in nemške kolone prodrle do Semeča, kjer je bil močnejši komunistični oddelk. Čeprav je imel na razpolago tudi dva badojevska tanka, ni tvegala boja, temveč so se vsi njegovi pripadniki s komandanti in politkomisariji vred spustili v beg, čim so zagledali prihajajočo kolono. Druga kolona domobrancev je istočasno prispela v Pribišje in tudi od tam prepodila komuniste. Zvečer je prišla tja prenočevala še kolona iz Semeča. Komunisti so med tem zbrali svoje čete iz vse Bele krajine ter ponoči večkrat zaporedoma silovito napadli Pribišje, a spet brez uspeha. Zjutraj so se vnovič hitro umaknili na vse strani.

Izvidniški oddelki s s tem izvršili zadano jim vojaško nalogo in so krenili nazaj proti Novemu mestu. Na povratku so razbili še par manjših komunističnih skupin. V teh treh dneh so domobranci našli na bojiščih 47 padlih komunistov. Na najmanj toliko cenijo število komunistov, ki so mrtvi obležali v grmovju in grapah. Domobranci je padlo pet, sedem pa je bilo ranjenih. Med padlimi je bil tudi mladi in pri moštvu splošno priljubljen poročnik Viktor Henigman, ki se bil nekaj dni prej tako odlično obnesel pri očistevalni akciji na področju Toplice.

Omejili smo se v svojem pregledu za enkrat na Ljubljansko pokrajino. Medtem pa kažejo poročila, kako je domobranska misel tudi na Gorenjskem v močnem razmahu in prav tako zadaja »gošarjem« neprestane udarce. V enakem meri pa so v borbi proti komunizmu nepopustljivi vrli narodni stražarji na Primorskem, ki skrbijo za to, da postajajo tla za komuniste tudi na tem področju vedno bolj vroča.

Uradni izjavi pacifiškega poveljstva v ponedeljek je rečeno, da so demonstrirali pripadniki vseh kanadskih pokrajin. Po vrsti zborovanj proti vojaški službi v britanski Kolumbiji, kateri so se udeležili tisoči pripadniki čet. Generalni major Perks, vrhovni poveljnik Kanadcev na Pacifiku, je naslovil ta poziv na 25.000 vojakov, ki so pod njegovim poveljstvom.

V uradni izjavi pacifiškega poveljstva v ponedeljek je rečeno, da so demonstrirali pripadniki vseh kanadskih pokrajin.

Polemika za in proti vojaški obveznosti v Ameriki

Bern, 28. nov. »Exchange Telegraph« javlja iz New Yorka: Rooseveltov prvi večji boj z novim kongresom, ki se bo prvič sestel 3. januarja, se bo razvil najbrže ob predlogu za uvedbo neke obvezne vojaške dolžnosti v Združenih državah, po kateri naj bi vsak državljan leto dni služil vojsko. Veliki deli prebivalstva se zavzemajo za ta načrt, velik odstotek pa je proti njemu. Različna mnenja, ki se že sedaj kažejo v tisku in v pisnih uradnih listih, nam pričajo, da bo parlamentarni boj za ta zakon vsaj tako oster, kot je bil zakon o postojbi in najemu.

Aretacija upravnega sveta bolgarske Narodne banke

Amsterdam, 28. nov. Kakor javlja agencija Reuter iz Sofije, so na povelje višjega državnega tožila zaprli vse člane upravnega sveta bolgarske Narodne banke.

Zatamnitev od 16.40 do 7.

Ob ostavki Cordella Hulla

Eden najbolj divjih vojnih hujskačev

Berlin, 28. nov. Ostavko Cordella Hulla potrjujejo že več tednov krožeče govorice, da bo 73-letnega severnoameriškega zunanjega ministra kmalu nadomestil mlajši mož. Če pravijo, da je Hull podal ostavko iz zdravstvenih razlogov, potem je to, kakor poroča Reuterjev posebni dopisnik iz Washingtona, delno res, ker je Hull že pet tednov v neki bolnišnici zaradi vnetja vratu.

S Hullom zapušta eden najbolj divjih vojnih hujskačev severnoameriškega zunanjega ministrstva. Od leta 1935, vodi Hull Rooseveltove posle na zunanje političnem sektorju. Hull je bil oni, ki je predsedenta v stremljenju, da bi Zedinjene države čimprej posegle v vojno, temeljito in močno podpiral. Jasen dokaz za njegovo hujskavne je podal njegov govor po radiju dne 19. maja leta 1941., v katerem je nesramno očital slabi osi »roparsko politiko in metode, ki bi naj bile proti gospodarskemu soletovanju in za gospodarsko izkoriščanje«. Po tedanjih Hullovih formulacijah je bilo dolžnost Zedinjenih držav, »da ustvarijo lepši in boljši svet ter da odbijejo vso silo«.

S temi in sličnimi hujskajočimi govori je pripravil Hull kot zvesti Rooseveltov pomočnik v Zedinjenih državah razpoložene za vojno ter se je trudil vedno znova, vsiliti severnoameriškim državljanom mnenje, da so te titalitarne države nevarne Zedinjenim državam. »Propaganda Anglije in oblasti napadalec na morjih bi pomenila veliko nevarnost za varnost naše dežele«. To je bil eden izmed argumentov s katerimi je nastopil Hull, da bi narodu utemeljil potrebo vstopa Zedinjenih držav v vojno. Drugi argument je bil ta, da se bodo morale Zedinjene države odreči svojem gospodarstvu v svetovni trgovini, če ne bodo preprečile nemškega konkurenta.

Hull je bil že v prvi svetovni vojni med

največjimi vojnimi hujskači in sovražniki Nemčije. Globoko je obžaloval, da severnoameriški kongres ni bil s prepisano dvestojinsko večino za udeležbo v ženevski ligi in podpis versailleskega dikta. Od kar je Roosevelt leta 1935 ponudil Hullu mesto državnega tajnika, je ta utelešil vojni hujskač streljal za tem, kar so po njegovem mnenju Zedinjene države zamudile v prvi svetovni vojni, namreč za vmešavanjem v vsa evropska in daljnovzhodna vprašanja.

Četuli ne pripada Hull židovskemu moškanskemu trstu, ki svetuje Rooseveltu v vseh notranjih in zunanje političnih vprašanjih, ga smatrajo židje za enega svojih najzvestejših prijateljev. Hull sam ni žid, poročen pa je z židnjo. Vsi njegovi sodelavci so bili židje. »Potrebujemo svet, v katerem bodo imeli židje, kakor ostale rase, pravico, da žive v miru in čisti, je izjavil Hull nekoč leta 1942. Takrat je zagovarjal židom, da bodo Zedinjene države vse storile v podporo židovskemu svetovnemu stremljenju.

Hullova ostavka nikakor ne pomeni izpremembe ameriške zunanje politike, kajti vsi, ki jih omenjajo kot njegove naslednike, jamčijo za to, da bo ostala zunanje politična smer ista, na naj bodo imenovani za državnega tajnika Steffinius, Winant, Wallace ali na desclanti Hullov namestnik žid Adolf Berle, avtor knjige »Svetovni pomen židovske države«.

Stettinius zunanji minister Zedinjenih držav

Stockholm, 28. nov. Kakor javlja agencija Reuter iz Washingtona, je imenoval Roosevelt na mesto odstopivšega zunanjega ministra Hulla državnega podtajnika Stettinusa za zunanjega ministra Zedinjenih držav.

Poljskega odpora ne bodo trpeli

Anglija grozi da ne bo priznala vlade Kvapinskega

Stockholm, 28. nov. Brezupen položaj poljske begunske vlade v Londonu se je z Mikolajczykovim odstopom bistveno poslabšal. Kot njegov naslednik določen dosedanj zastopnik min. predsednika Kvapinski je obsojen na propast, kakor kažejo vsi znaki. Kvapinskega, ki ga označujejo kot nasprotnika Moskve, sprejelo angleško naklonjenost Moskvi niso sprejeli angleški listi bogvejak pristočno. Dnevnik »Daily Telegraph« in »News Chronicle« svari in izjavljata, da je dvomljivo, če bo Velika Britanija z ostalimi zavezniki mogla priznati poljsko vlado, ki bi lahko naletela v Moskvi na najmočnejši odpor. Potem ko je Churchill Poljske končno javno izročil Sovjetski zvezi, pričakuje le še poljsko kapitulacijo. Vsaka druga reakcija londonske poljske vlade bi nasprotovala njegovemu dogovoru s Stalinom in

Pojakom so že zagrozili, da jih bodo tudi na znan pustili pasti, če bi se poskušali upreti angleški politiki. Diplomatski sodelavec agencije »Exchange« dodaja, da tudi Amerika ne bo pozdravila vlade Kvapinskega. Harriman je svetoval po Rooseveltovemu naročilu, naj se Poljaki čim prej sporazumejo z lublinskim odborom. V Londonu menijo, da ni izključeno, da smatra lublinski odbor čas za zrel, da se proglasi za začasno poljsko vlado.

Hladnokrvno so s tem naznačili Poljakom, da se podajajo v nevarnost, da zamude še kapitulacijski rok. Da bi sedaj govorili o slabosti poljske begunske vlade v Londonu, bi zvenelo v zvezi z vsem tem preveč čipično, potem ko so prav za prav poljsko slabost izzvale sile, na katerih garancije so se Poljaki zanesli, pa so bili izdani.

Švedska ne dovoljuje prehoda norveških beguncev

Bržkone na zahtevo norveškega begunskega odbora

Oslo, 27. nov. Predsednik norveškega evakuacijskega odbora minister Whist je priobčil izjavo, po kateri preklucije Švedske prvotno privoljenje pri evakuaciji severne Norveške uporabo švedskih železnic za norveške žene in otroke. V izjavi pravi, da je bil švedski Rdeči križ 26. oktobra sporazumen s tem, da dovoli evakuirancem iz severne Norveške za prevoz švedske državne železnice iz Narvika. Nato je prišlo do pogajanj med norveškim in švedskim Rdečim križem o tehničnih posameznostih. 31. oktobra pa je dobil Rdeči križ v Oslo brzojavko iz Stockholma, v kateri so švedske oblasti nenadoma izpremenile svoje prvotno mnenje ter preklicale prvotni sporazum. V nadaljnjih pogajanjih so postavili pogoje, da dovolijo uporabo švedskih železnic le tedaj, če ostanejo evakuiranci na Švedskem. Medtem ko so švedske oblasti ob pričetu pogajanj stremele za tem, da zahtevajo točne predvidnostne ukrepe, da bi onemogočile, da zapuste norveški evakuiranci na švedskih tleh vlake, so sedaj popolnoma spremenile svoje prvotno stališče.

Minister Whist je nadalje izjavil, da čaka sedaj velika množica Norvežanov brez domovine v prenapolnjenih severno norveških zbirališčih na prevoz proti jugu. Če ostane Švedska pri svojem zadržanju, bodo morali ti evakuiranci prehoditi dolgo pot ter pretrpeti zimske viharje. O vzroku izpremembe švedskega zadržanja je izjavil Whist, da je bil pred kratkim v Stockholmu tako zvan zunanji minister norveškega begunskega odbora na poti v Moskvo. Še dan pred njegovim prihodom je bila Švedska pripravljena dovoliti norveškim ženam in otrokom prevoz po obliki tega begunskega zunanje ministra v Stockholmu pa je Švedska popolnoma izpremenila svoje stališče.

Švedski parnik zašel na sovjetsko mino

Berlin, 28. nov. Švedski parnik »Hansa« se je potopil na Vzhodnem morju. Bržkone je naletel na mino, ki so jo odrgle sovjetske podmornice.

Uradna nemška mornarska uprava je pooblastila mednarodni informacijski urad, da poda naslednjo izjavo:

Potem ko je švedsko zunanje ministrstvo objavilo, da je sledila potopitev švedskega parnika »Hansa« izven področja na Vzhodnem morju, ki ga smatra Nemčija za operacijsko področje, skušajo zavezniški razširiti lažne in zmotne vesti ter zbuditi vtis, da je neka nemška podmornica povzročila potop parnika »Hansa«. Niti nemške prekomorske, niti podvodne enice ali letala se niso zadrževale na tem morskem področju. Nasprotno s tem, je razširil boljševiški poročevalski urad, da so sovjetske vojske ladje v 10 dneh v zvezi z izpraznitvijo polotoka Sorvea v višini otoka Oesel in Memela potopile na južnem Vzhodnem morju nad 15 nemških ladij. Ker so sovjetske sile sedaj v neposredni bližini otoka Oesel in jim je nemogoče prodor sprito močnih nemških pomorskih sil, gre pri teh ladjah, ki jih omenjajo na sovjetski strani le za njihove lastne podmornice.

Stockholm, 28. nov. Kakor javlja švedski štab vojske, sta pri potopitvi švedskega par-

Poziv

Vsi moški letnikov 1914—1926, ki so vpisani v Slovensko domobranstvo in imajo od naborne, oz. zdravstvene komisije odlog do 1. 12. 1944, se morajo brezpogojno javiti dne 1. decembra t. l. ob 8. v sprememnem uradu slovenskega domobranstva, Puccinijeva (Krafijska) ul. 2. Javiti se morajo tudi oni, katerim je bil vsop odložen.

Poveljstvo Slovenskega domobranstva.

Narodnim pionirjem, njih družinam, svojem in prijateljem!

Od torka, 28. novembra dalje posluje v prostorih Akademskih kolegij, Kolodvorska 22, pritličje desno, posebna pisarna pod nazivom Zvezna pisarna narodnih pionirjev, ki bo skrbela za stalno zvezo med vami in vašimi svojci na delovni službi.

Pošiljati morete poljubna pismena poročila (dopisnice, pisma t.d.) ter pakete ne glede na obseg in število.

Poslovne ure za stranke so vsak delavnik od 8.30 do 11.30.

Potrebno je:

1. za pisma: napisati točen naslov,
2. za pakete: dvigniti v pisarni nalepnic ter jo točno izpolniti in prinesiti nezaprte pakete v pisarno.

Pisarna bo prav tako skrbela za dostavo vseh sporočil in paketov, ki jih žele na delu se nahajajoči narodni pionirji poslati domov.

Zvezna pisarna narodnih pionirjev

Gospodarstvo

= Rizeva letina v zgornji Italiji. Informacijski urad nemškega državnega prehranjevalnega stanu poroča o letini v Severni Italiji, ki je bila prav dobra. Ne samo pšenica, tudi kornja je obilno obrodila. Samo vreme je bilo zažnje težje nego odno za spravljanje letine in je imelo za posledico, da je nekotiko urpeja letina riza. Zaradi vlage je trpela trpežnost nove kornje. Deževno vreme je oviralo tudi jesenska dela na polju.

= Maksimalne plače vodilnega uradnika madžarskega podjetja. Madžarski komisar za cene je te dni izdal predpise, s katerimi se omejujejo plače vodilnega uradništva v podjetjih. Po tej odredbi se sme najvišja plača v podjetju presegati 10kratne višine prejemkov strokovnega delavca v dotičnem obratu.

= Potopljena tonaža baltskih držav. Švedski dnevnik »Svenska Dagbladet« prinaša podatke o potopljeni trgovinski tonaži baltskih držav. Švedska, Norveška, Danska in Finska so v teku sedanje vojne izgubile 1224 ladij s 4.82 milijona brutoregistrskih ton. Švedska je izgubila 280 ladij (1.01 milj. ton), Norveška 614 ladij (3.17 milj. ton), Danska 218 ladij (0.62 milj. ton) in Finska 49 ladij (0.02 milj. ton).

= Obnova Španije. Generalni ravnanje španskega urada za obnovu v državljanski vojni porušeni stavb je te dni iznesel nekaj zanimivih podatkov o obnovi Španije v zadnjih petih letih. V tem razdobju je država potrošila za obnovu stavb 1.5 milijarde peset. Računati je, da bodo vsa obnovljena dela zaključena v letu 1950.

= Zlato kritje dolarja nazaj. Po vesteh iz Washingtona je vrhovni organ ameriškega valutnega ustroja Federal Reserve Board, ki nadzira delovanje vseh 12 novčanih bank v Zedinjenih državah, napravil potrebne korake, da izposluje ojašanje kritvenih predpisov. Obenem so bili izdani ukrepi, da se ustavi nadaljnje naraščanje obkoba bankovcev. Sprito stalnega naraščanja obkoba se je v zadnjih letih kritvenoz razmerje zelo poslabšalo. Ob vstopu Zedinjenih držav v vojno je obstajalo kritje skoro v celoti v zlatu ali v zlatih certifikatih. Zlato kritje je takrat znašalo 94%. V treh letih pa je to kritje padlo na 50%. Dosedanja prizadevanja, da se nazadovanje kritvenega odstotka ustavi, niso imela zaželenega uspeha. Zato je pričakovati, da bo še letos vlada izposlovala spremembo kritvenih predpisov in da bo minimalno kritje znajano na 40%.

= Nazadovanje proizvodnje aluminija v Kanadi. Iz Montreala poročajo, da se je kanadska proizvodnja aluminija v zadnjem času zmanjšala za 50%, in sicer zaradi tega, ker je angleška vlada znatno omečila svoje pogodbeno določene nakupe aluminija v Kanadi. V začetku letošnjega leta je znašala kanadska proizvodnja aluminija 500.000 malih ton (short tons po 907 kg). Že v teku letošnjega poletja se je proizvodnja zaradi zmanjšanja dobav v Zedinjene države skrčila na 400.000 ton, sedaj pa je reducirana na višino letnih 200.000 ton.

Obvestila »Preveda«

Prijava zaloge sladkorja

Trgovci racioniranih živil v Ljubljani se pozivajo, da gotovo do 30. t. m. opoldne prijavijo zalogo sladkorja. Opozarjajo se, da je treba podati zalogo sladkorja še s posebno prijavo poleg že zahtevane prijave zaloge ostalih racioniranih živil in jo oddati pri Prevodu, Novi trg 4/II — razdeljevalni odsek.

Belgijski komunisti proti Pierlotu

Stockholm, 28. nov. Generalni tajnik belgijskih komunistov Lalemant je pozval, kakor pravi agencija Reuter, v izredni izdaji komunističnega lista »Drapeau Rouge«, ki je izšla v nedeljo zvečer, svoje pristaje, da na vsak način zrušijo Pierlotovo vlado.

Splošna stavka v Bruslju

Amsterdam, 28. nov. Kakor javlja agencija Reuter, je pozvala delavska zveza z letaki vse delavce v Bruslju, naj prično splošno stavko. Stavka naj bi se pričela danes ob 11. dopoldne.

Nova iranska vlada

Stockholm, 27. nov. Potem ko se je morala Saidova vlada v Iranu umakniti, ker je odklonila petrolejske koncesije Sovjetski zvezi, je bilo možno po večtedenskem zavlačevanju končno sestaviti novo iransko vlado. Kakor javlja teheranski radio, je pred nekaj dnevi pooblaščen Mirza Chuli Bayat predstavil šehu novo vlado. Bayatu je uspelo sestaviti vlado le z največjo težavo, kar sta tako parlament, kakor tudi javno mnenje le malo pripravljeno priznati Sovjetski zvezi petrolejske koncesije.

Kronika

* Vangčingvejev pogreb na griču češpljevih cvetov pri Nankingu. V zgodnjih jutranjih urah 23. novembra je bil slovesno pokopan 10. novembra na Japonskem umrli kitajski državni predsednik Vangčingvej na griču češpljevih cvetov pred vzhodnimi vrati Nankinga, kjer se dviguje ob vznožju škrlatne gore mavzolej očeta Kitajske dr. Sunyatsena. Pogrebna svečanost je prišla zjutraj ob 7. uri 30 minut. Odnosili so rakev in žalni spreved se je pomikal v počasnem koraku preko cest in trgov Nankinga. Štirje vojaki so nosili venec, ki ga je poklonil Führer Velenemčije. Zalujoči sinovi so korakali pred lafeto, na kateri je bila rakev, ovita v kitajsko zastavo. Po triurnem obhodu so dospeli na grič češpljevih cvetov, kjer so spustili krsto v grobnico.

* Oddaja letošnjega pridelka. Nemški listi objavljajo poziv pridelovalcem na njihovo dolžnost napram državi. V sedanjem obdobju vojne so vsi proizvajalci dolžni oddati ves svoj pridelke državi. Bilo bi naravnost zločinsko početje, če ne bi pridelovalci oddali krushnega žita kakor tudi ječmena in ovsa, in s tem omogočili prehrano v državi. Odlati je treba tudi vse krompir, prav tako pa so letos podvržene predpisom o oddaji vse stročnice. Vse te pridelke je treba oddati pristojnim ustanovam, od oddaje so izvzete samo količine, ki so dovoljene za domačo prehrano in uporabo.

* Tatinska bolnišnica. 44 letna Filomena Bartolovičeva, ki je bila zaposlena v neki bolnišnici za stročnice, si je v tekcu zadnjega leta prisvojila razno perilo, več plaštev, živil in drugih predmetov, ki so bili last bolnišnice. Prišla je pred sodišče ter je bila obsojena na 6 mesecev ječe.

* Smrtna obsodba ljudske škodljivke. Dne 21. novembra je bila na Dunaju usmrčena 31 letna Erna Beringerjeva. Imenovana se je skušala po napadu terorističnih bombnikov na Dunaju okostiti s tuljimi imetjem ter si je prilastila razne kose obleke.

* Kanadski vojaki demonstrirajo. Kakor javlja agencija Reuter, je prišlo v Vernonu (britanska Kolumbija) do vojaških demonstracij. Vojaki so korakali v štirihstopenjski skoki glavne ceste mesta ter klicali: »Pokličite k vojakom tudi bogataše, kakor ste vpoklicali delavce!« Obhod je bil zaključen v nekem parku, kjer je bilo izvedeno protestno zborovanje.

Iz Ljubljane

u— Nov grob. Umrli je gospa Tea Klanjšček. Zapušča soproga Leopolda. Pogreb bo v četrtek, 30. nov ob pol 15. uri pop. z žal. kapele sv. Petra, na pokopališču k sv. Križu. Bodli pokopnici ohranjen blag spomin, tedni prizadetemu soprogu pa iskreno sožalje.

u— Redna letna skupščina Pokrajinskih sindikatov delojemalcev denarnih zavodov, zavarovalnic in hranilnic Pokrajinske delavske zveze se bo vršila v petek, dne 1. decembra 1944 ob 15. uri v posvetovalnici PDZ, Miklošičeva cesta 22 priletje, soba št. 8. Dve uri pozneje, to je ob 17. uri, se bo vršila istotam redna letna skupščina Oddelka bančno zavarovalnih delojemalcev. Vabimo vse članice in člane, da se redne letne skupščine udeležijo.

u— »Podaljšanje rumenih legitimacij upokojenih železniških uslužbencev, rentničarjev in njihovih družinskih članov se vrši na postaji Ljubljana glavni kol.: dne 4. XII. 1944 od črke A do vključno G, 5. XII. 1944 od črke H do M, dne 6. XII. 1944 od črke N do S, dne 7. XII. 1944 od črke T do Z, dne 9. XII. 1944 za zamudnike. — Na postaji Ljubljana-Siška: dne 13. XII. 1944 od črke A do vključno G, dne 14. XII. 1944 od črke H do M, dne 15. XII. 1944 od črke N do S, dne 16. XII. 1944 od črke T do Z, dne 18. XII. 1944 za zamudnike, dne 19. XII. 1944 za zamudnike. — Na postaji Ljubljana-Rakovnik: dne 11. XII. 1944. — Na postaji Zagor: dne 20. XII. 1944. — Opozorjamo železniške upokojence, da se nemudoma zglašijo pri šefih pristojnih postaj, kjer dobe ostala splošna navodila. — Direkcija drž. železnice, Ljubljana.

u— Spored IV. simfonie koncerta Radia Ljubljane, ki ga bo izvajal pomnoženi Radijski orkester pod vodstvom dirigenta Draga Marija Šijanica, bo naslednji: Richard Wagner: Predigra in Izolida smrt iz opere »Tristan in Izolda«; Johannes Brahms: Koncert za violino in orkester op. 77 v D-dur; Anton Dvořák: »Golobček«, simfončna pesnitev; Franz Liszt: »Tasso, lamento e trionfo«, simfončna pesnitev. — Vstopnice

s sporedi se dobe v knjigarni »Glasbene Matice«.

u— Lutskovno gledališče v izloži. Decembar gre v deželo in z njim se bližata tudi staroslavni prazniki sv. Miklavža in pa božič, ki ju še posebno vneto praznuje naša mladina. Tudi naši trgovci se že pripravljajo na njun prihod in so naše izložebe začele dobivati tle dni še drugo lico. V dveh izlozbah v središču mesta so se tako pojavile prav kline lutke, ki se gledalcem in občudovalcem kar same predstavljajo. Pod nadzorstvom policaja Batine s močnogo gorjajo v roki stoje družno kraljeva Marjetka poleg samega gospoda ravnatelja, Janko in Metka in simpatični družbi razkuštrane čarovnice Torkije, pa junaki stari mornar »morski Volk« po imenu. Kralj Gartoža ima poseben privilegij, da sedi na lepo oblaženi stoli, poleg njega pa kar stoje drzni opar Pistočila, Nace Ključek v raztrgani mrežasti jopici in pa kar se da mična gospodična rdeča Kapica. Kakor drugod tudi tukaj ne manjka samega strašnega Bognasvarja in prav na koncu preži od strani na nedolžne lutke bela žena s črnimi očmi in veliko koso na rami. Popoldne se nabere zlasti pred lukmi v Batini izloži množica malih in odraslih, ki zamaknjeno zjo v izložo, ki za kratke trenutke oživi. V izloži je namreč urejen tudi ličen lutkovni oder s primernimi kulisami, kjer se lutke po dolgotrajnem nepremičnem zadržanju prel radovednimi očmi vsaj malo sprehodijo in si nategnejo otrple ude. Lutke so prav lično izdelane. Glave imajo nekatere iz blaga, druge pa iz papir-mašje, oblečene pa so v živopisne raznobarne obleke. Marškatere izmed malih zemljanov, ki neprestano oblegajo izložo, se kar ne morejo ločiti od lepih lutk in obljublja sv. Miklavžu, da bodo na vse pretege prišli, če jim le nakloni za svoj god vsaj eno izmed razstavljenih igračk.

u— Za dietično in pravilno prehrano je gospodinjam neobhodno potrebna knji »Sodobno kuhanje«, ki sta jo spisala predstojnik internega oddelka vsučilne klinike univ. prof. dr. K. Lušički in univ. asistentka gos. dr. B. Merliakova in ki je izšla v okusni opremi v založbi Knjižarne Tiskovne družbe, Selenburgova ul. 3.

u— V počastitev spomina blagopojne učiteljice G. Trobiš Justine daruje šolska mladina ljudske šole v št. Juriju pri Grosupljem lir 200.— za slepe.

u— Ravnateljstvo I. mešane meščanske šole na Viču v Ljubljani je v imenu učencev in učenk toplo zahvaljuje družini Zupančič v Rožni dolini, Predjamska ulica 32, ki je darovala za revne učence in učence tujkajšnje šole znesek 2000 lir v počastitev spomina na svojega umrlega lra. — Ravnateljstvo.

u— Nova koristna knjiga. Knjižarna Tiskovne družbe bo izdala te dni priročnik za trgovine in gospodinjstva, Vladimirja Ličena 112 strani obsegaajo knjigo »Shranjevanje živil in gospodinskih pripomočkov«. Nova knjiga ima v času, ko so živila tako dragocena, velik praktičen pomen in opozarjamo na rjo vse trgovce, gospodinjce, zavode in druge zasebnike, ki imajo opravka z živilom.

u— Starši, ako hočete svojemu otroku pripraviti veselje, mu podarite slikanice za mladino, ki so z okusno zunanostjo in pestro vsebino izšle v založbi Knjižarne Tiskovne družbe, Selenburgova ulica 3 v zbirki »Polica za male«. Ta zbirka obsega desetlede mladinskih knjige: Prinsesko Zvezdano, Kralja Debeluha in sinka Debelinka, Prigode porednega Bobija, Biba M. Tavčarjeve, Razposajence, Gorinškovo Zlato tičko, Bratca Brenka in sestro Mico, Sončece sij, Vide Rudolfove in Samba in Joka, Kdor si želi »Polico za male« izpopolniti z vsemi naštetimi deli, naj si nabavi manjkajoče knjige kot Miklavžovo darilo.

u— Poštenjaki so še na svetu kljub današnjim bednim časom. Na večerajšnji objavo v Slov. Narodu in Jutru o izgubljenem denarju v točilnici Nabavljalne zadruge na Vodnikovem trgu se je že zglašil poštenjak pri lastniku za najleno listnico z nad 800 L. Sedemdesetletni starček — Primo — je vrnil denarnico z vsemi listinami svojemu rojaku upokojencu, ki je slučajno služboval pred skoraj 50 leti v njegovi rojstni vasi. Ker noče biti imenovan, naj dobi s temi vsticami zaslužen pohvalo poleg priznane in še bogateje nagrade.

u— Ne obesaže se na tramvaj! Klub strogim predpisom in stalni intervenciji policijskih organov, ki ustavijo tramvaj, če stoje potniki na stopnicah, v hujših primerih pa tudi potnike zapijejo, se mnogi še zmeraj niso tega odvabili. Ne pretašno se ponavljajo načilen prizor za strašnim kovinim hrbtom: potniki, ki dobesedno vise s tramvaja. Nekateri še zmeraj ne vedo,

da je tozadevna prepoved njim v korist, saj vendar preti slehernemu človeku, ki viši s tramvaja, nevarnost, da iz kakršnega koli vzroka omahne in pade. Da je to smrtno nevarno, če se zgodi med hitro vožnjo, menda ni treba posebej poudarjati. Se večja nevarnost pa je med srecanjem tramvaja s težkimi avtomobili. V trenutku se lahko zgodi, da dvetritno avto posname z voza višje potnike, kar bi pomenilo neizbežno smrt. Nekateri celo stoje na stopnicah leve strani voza, kjer so vrata zaprta in kjer je nevarnost še večja. Sprizajnite se z disciplino!

u— Nesreče. Maks Mihelič, 55 letni delavec iz Ljubljane, je padel z lestve in dobil notranje poškodbe. Valentina Pečnikova, 41 letna blaginjičarka iz Ljubljane, je padla na cesti in si zlomila desnico. — Janez Virant, 45 letni tesar iz Velikih Lašč, je padel z odra 8 metrov globoko in dobil notranje poškodbe. — Avgusto Pirčev, 36-letno zasebnico iz Ljubljane, je na Emonski cesti podrl neznan kolesar. Dobila je poškodbe po životu. — Adolf Rozman, 14-letni sin železniškega čuvaja iz Velike Loke, si je na cirkularni poškodoval prvi levice. — Marija Verhekoova, 15 letna hči klobučarja iz Ljubljane, se je usekala v levo.

u— FORMICOT PASTILE ZA DEZINFEKCIJO UST IN GRLA dobi v lekarnah

Iz Novega mesta

Se o kulturi. Kakor čujemo, bo predvidoma po dolgem času zopet nastopil novomeški mestni salonski orkester v prvih dneh decembra. Ob tej priliki se bodo predstavili tudi dramski igralci in pevski zbor novomeškega občinstva. Slišati je razne opazke na račun nameravane prireditve, katere namen je dvigniti nekoliko kulturno življenje Novega mesta in s čisti dobickom prispevati za zimsko pomoč. Ne poznamo vseh razlogov takih opazk. Enega pa navajamo: da namreč sedaj ni čas za take prireditve (pravijo »veselice«). Vprašamo same tole: Ali je resna glasba, resno petje, resna igra veselice? Pot m je Ljubljana zelo »veselo« mesto! Potem je kino predstava tudi veselica! In takoj in marš! In druge igre na karte tudi! Ali je to morda zabava? No, tudi koncert je zabava, ki pa ima poleg namena zabavati ljudi še dobrodelni namen — pomagati revnim v potrebi, česar pa druge »igre« nimajo. Ali se sodelujoči zabavajo pri vajah ali delajo — ne za plačilo — za to, da se bodo drugi zabavali? Priporočamo, da si ogledate to prireditev in želim vsem, da bi se zabavali. To bo najlepša zahvala sodelujočim in obdarjem!

Z Gorenjskega

Naměstnik korškega Gauleiterja v Mežici. V Mežici se je vršilo pred kratkim krajevno zborovanje naračeno-socialistične stranke, na katerem je nastopil kot govornik naměstnik Gauleiterja Thimel. Poleg njega je govoril okrožni vođa Grum, zborovalce pa je razveseljevala z melodijami rudarska godba iz Mežice.

Koroški učitelji telovadbe so imeli pred kratkim v Celovcu sestanek. Ob tej priliki so dobili vsi vojaško obleko in orožje, ki sta se jim takoj prilagajali. Vojaška organizacija telovadnih učiteljev na Koroškem je poverjena SA vodji Wintschu iz št. Vida ob Glini. Na sestanku je obiskal učitelje telovadbe tudi dr. Pfeleger, poleg njega pa še Gauleiter za Koroško. Na koncu sestanka so telovadni učitelji zbrali 1000 mark, ki bodo porabljene za domoljubne namene.

V smohorju na Koroškem je umrl v 83. letu svoje dobe v ločnem svetnik Hans Schwarz, znani živnozdravnik. Deloval je v smohorju, v pokoj pa je šel 1. 1922. V obrambnih bojih za Koroško je izgubil dva sina.

Umrli je bivši trgovec in hišni posestnik Martin Šerbec, ki je postal v 79. letu svo-

Upoštevajte!

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v primeru alarma ponodi sicer ne morete in ne smete niti za trenutke osvetliti stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopniščih in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skušali. Še mnogo bolj pa se to obični v naglici in nervozni, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zaklonišču.

Zavedajte se, da če v devet in devetdesetih primerih morda ne bo dejanskega napada sovražnih letal, se enkrat lahko zgodi, da bo zares. Zato ne izvajajte uode in držite se danih navodil! Predvsem takoj po danem znaku alarma v zaklonišče!

nastopilo razočaranje z znanostjo. Njeno modro vzdržnost so si tisti ljudje, o katerih je dejal pesnik, da bi hoteli s svojo nočno srajco zamasti vse vrzeli vesolja, razlagali kot slabost in besedičili o bankrotu znanosti. V resnici je bil to samo polom nekaterih iluzij in polom poudarjenih osebnosti posameznih znanstvenikov, pot v človeško skromnost pred vesoljskim, nekakor pa ne »kapitulacija« znanosti ter njenih pravih ciljev in metod. Tudi tu se je pokazalo, da ena sama ali nekaj generacij ne more in ne sme doživeti vse zgodovine.

Sedaj, ko še vedno prodirajo v množico glasovi o »bankrotu« znanosti, je treba vedno znova opozarjati na njeno neugno pot iz znanega v neznan, njeno zvesto službo vekovitim vzorom, ki so se z bliskovitostjo človeštva v antiki, brez sčotovanja do znanosti in več mogoča prava oseba kultura. Toda s tem spoštovanjem ne dajemo menice prav vsakemu znanstveniku s tem, da visoko cenimo znanost, priznavamo tudi njene mane in odklanjamo njeno zlorabo.

Da, treba je imeti pravičen odnos do znanosti. Veliki umetniki so jo silno čislali, nekateri — postavimo, Leonardo da Vinci — so bili sami njeni sodelavci. Zato pa vidimo, da se tam, kjer cvet plevel literatstva in umetniškarstva, širi tudi ignorantsko zaničevanje znanosti. Ni je smešnejše figure od takega domišljavega literata, ki je spisal nekaj verzov in si domišlja, da je kot »pesnik« in »umetnik« neskončno višji nad tistimi, ki proučujejo v laboratorijih in v drugih znanstvenih delavnicah velike probleme življenja, narave — nad naravoslovci in matematiki, nad vsemi, ki poznajo in priznavajo predvsem eksaktne resnice.

Kdor ima pravičen odnos do znanosti, mora globoko občudovati metode in rezultate znanstvenih raziskavanj, preciznost

je dobe žrtve tragične nesreče. Pokopali so ga v torek 28. novembra v Celovcu. Šerbec zapuša sorodstvo v Celovcu, Celju in Rajhenburgu.

Koroški rojak učitelj Tomaž Hudelst je padel 17. oktobra na južnovzhodnem bojišču. Zapuša starša, brata in sestro. Prav tako je padel stražmojster Tomaž Hafner. Na jugovzhodu pa je našel smrt deseterik Jurij Čeber. Dne 16. novembra je padel na bojišču naddeseterik Viljem Pivk. Na zapadu je smrt pobrala radiotehnik Antona Kogelnika.

Zaadi prepovedanega zakola prašila in dveh telet se je moral zagovarjati 47 letni Roman Kahlhammer pred celovskim sodiščem. Zaklani prašič je tehtal 80 kg, zaklani teleti pa sta imeli okrog 100 kg. Sodišče je obsodilo obtožence na eno leto ječe.

Dve nameščenki prehranjevalnega urada v Feldkirchnu, Kristjana Kramerjeva in Elizabeta Oberholzova, sta prinesli lastniku pensona Leopoldu Hoffmannu v bližini Osojskega jezera 12 nakaznic za meso ter nakaznico za tobak, kakor tudi več živilskih nakaznic za mleko. Oblasti so prišle tej zlorabi na sled ter so obsodile Kramerjevo in Oberholzovo na 2 leti ječe.

S Štajerskega

Na področju Štajerske se vrše sedaj zborovanja kmetov z geslom »Delati do skrajnosti«. Vodja kmetov Heindl poziva na teh sestankih kmete, naj napno vse svoje sile, da bodo v odločilnem letu pridelali čimveč živil ter jih oddali državi. Nemška prehrana se ravna po dobro premišljenem načrtu ter bo, ako bo vsakdo izvršil svojo dolžnost, zadostila zahtevnim nalogam. V novem letu bo treba paziti posebno na to, da se ne zmanjša površina za oljarice, prav tako pa bo treba posvetiti vso pozornost živinoreji, da se ne zmanjšajo dobave mleka. Tudi krompir bo treba pridelati najmanj v isti količini kakor letos. Živinorejo bo treba prilagoditi novim odredbam o razpoložljivih krmilih. Za gnojenje njiv in vrtov bo treba uporabiti ne le hlevski gnoj, ampak tudi kompost in druge odpadke. Dosedanji sestanki kažejo, da se je štajersko ljudstvo v odredbe pristojnih oblastí dobro vživelo ter je voljno slediti smernicam, katere so mu določili strokovni izvedenci.

O vojni in mirovni politiki veseli se predaval 27. t. m. v Mariboru docent dr. Walter Schneefuss iz Grada.

Dovoljenja za potovanja po Štajerskem. Dne 2. novembra je izšla naredba štajerskega Gauleiterja, ki pravi, da je potrebno za vsako potovanje za železnico pri voznjah nad 50 km daljave posebno dovoljenje. Ta naredba je bila sedaj omiljena ter zamenjana z naredbo, ki pravi, da je potrebno posebno dovoljenje samo še za železniške vožnje za nad 100 km dolžine. Prav tako pa so potrebna dovoljenja za vožnje z brzovlakom.

V Gradcu je umrla 21. novembra gospa Ana Sastševa. Pokopali so jo v ponedeljek 27. ponedeljka na ondnoten pokopališču. Prav tako je umrl 24. novembra upokojei notar dr. M. Karmičnik. Zapuša troje sinov in druge sorolnike. Dne 24. novembra je umrla višja poštna oficijantka Jožefina Korčakova. Pokopali so jo v ponedeljek 27. novembra.

V Ivnicah na Štajerskem so pokopali gorskoga lovca, naddesetnika Frica Sirscheja in naddesetnika Vilhelma Pivka. Pogeba se je udeležilo domače prebivalstvo v zelo velikem številu. Med pogrebi je bil tudi vođa propaganle Fischer, okrožni vođa dr. Suetle, predstavljali oborožene sile in stranke. V imenu stranke je izrekel poslovlje besede k. javni skupinski vođa Harald Lil. Fric Sirsche je bil rodom iz Grada ter v civilnem poklicu vozač. Tri leta je bil na vojski, kjer je bil ranjen, smrt pa ga je zatekla od zločinske roke.

Na smrt obsojen vionilec. 33 letni Jožef Heimerl iz Leitendorfa pri Leobnu je od avgusta lanskega leta do junija 1944 izvršil 6 tatvin. Med njimi tudi štiri vlome. Sodišče je pozvalo moža, ki je bil že 15 krat predkaznovan, na odgovor. Pri tem se je izkazalo, da je Heimerl ukradel dve kolesi, aktovko z gotovino, precej obleke in perila ter drugih predmetov, predstavljajočih skupno vrednost 1800 mark. Ker je kradel tudi ob času zatemitave, ga je posebno sodišče v Gradcu obsodilo kot ljudskega škodljivca na smrt.

Iz Trsta

Oškodovan za 8.000 lir. Jožef Pizini iz Trsta se je peljal s svojo ženo in sinom iz Trsta proti Benetkam. Med vožnjo mu je bilo ukradenih 10.000 lir, razen tega 2 dragocena prstana z briljanti, vredna 800.000 lir. Oblastva skušajo pojasniti zagonetno tatvino.

Zaplenitve. Tržaška gospodarska policija je zaplenila v nekem zasebnem stanovanju 62 parov usnjenih čevljev, ki so bili pripravljeni za črnoborzijske posle, v nekem drugem zasebnem stanovanju pa 73 srajc in 13 delovnih plaštev ter več sto kilogramov živil in mila.

Na česti ustreljen. V nočni uri je bilo čuti strel v ulici Cererija. Pogumni mož je so šli pogledat, kaj se dogaja. Na tleh so našli vsega krvavega 52-letnega trgovca Aurelija Prelesnika. Ustrelili so ga neznanci. Tržaška policija polizveduje za napadalci.

Zasčena vozila. V Trstu in Tržicu so pristojna oblastva zasegla 12 vozil zaradi tega, ker se niso mogli vozači izkazati s predpisano dovolilnico. Razen tega so bila zasežena v Trstu 4 motorna vozila, v Huminu, Pordenonu in Ugovici pa po 1 tovrstni avto. Omenjena vozila niso bila namreč prijavljena.

Beleznica

KOLEDAR

Sreda, 29. novembra; Saturnin
DANASNJE PRAVEDITE
Kino Matica: Serenada.
Kino Sloga: Crni talar
Kino Union: Majhna dekleta, velike skrbi.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova ul. 43;
Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Selenburgova ulica 7.

Zatemitave od 16.40 do 7.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 29. novembra ob 16.30: Življenje je lepo, Red Sreda.
Četrtek, 30. novembra ob 16.30: Marija Stuart, Red Četrtek.
Petek, 1. decembra: Zaprti.
M. Achard: »Življenje je lepo«. Optimistična komedija v treh dejanjih. Godi se v Parizu. Režiser: prof. O. Šest. Scena: ing. arh. E. Franz.

OPERA

Sreda, 29. nov. ob 16.30: Jenufa, Red D. Četrtek, 30. novembra ob 16.30: Cliva a. Izven. Cene od 60 lir navzdol.
Petek, 1. decembra: Zaprti.

L. Janaček: »Jenufa«, Opera v treh dejanjih po drami G. Preissove, iz moravskega kmečkega življenja. Prevedel: N. Stritof. Prvo dejanje se godi v mlinu Barjevih, drugo in tretje dejanje v cerkovnični hiši. Med prvim in drugim dejanjem mine pol leta, med drugim in tretjim pa dva meseca. Dirigent: dr. G. Svara. Režiser: C. Debevec.

Madriška speveigra v Operi. Opera pripravlja za Miklavža uprizoritev Gornikove pravljice »Rdeča kapica«, za katero je komponiral glasbo Samo Hubad, ki bo delo sam dirigiral.

Gledališki koledarček. V kratkem bo izšel Gledališki koledarček za leto 1945. Vsebinsko bo nudil razne članke o gledališki umetnosti in 50 slik. Kakor vsako leto bo imel tudi letos vsak koledar svojo številko. Pri zbiranju določenih številke bodo dobile lepe nagrade, obstoječe iz umetniških slik, plastik, knjig, vstopnic itd.

Madriška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

Sreda, 29. novembra.
7.00—7.10: Poročila v nemščini. — 7.10—9.00: Jutranji koncert. Vmes: 7.30—7.40: Poročila v slovenščini. — 9.00—9.10: Poročila v nemščini. — 12.00—14.00: Napoved sporeda in nato: Prenos srednjega nemškega sporeda: Glasba za premor. Vmes: 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročila o položaju in poročila v slovenščini. — 14.00—14.10: Poročila v nemščini. — 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. — 15.00—17.00: Prenos srednjega nemškega sporeda (glasba). 17.00—17.15: Poročila v nem. in slov. — 17.15—17.45: Otroško uro vodi Maša Slavčeva. — 17.45—18.15: Vesela patrolja. — 18.15—19.00: Donavski pripovedke. — 19.00—19.30: »Slovenski nepce«. — Poje tercet sester Dobrškovič. — 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. — 19.45—20.00: Prenos srednjega nemškega sporeda (predav.). — 20.00—20.15: Poročila v nemščini. — 20.15—21.00: Ljubljanski komorni duo: Anton Trost — klavir, Jan Sladič — violina. — 21.00—22.00: Prenos srednjega nemškega sporeda: To uro temi posvetim. — 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. — 22.15—24.00: Prenos srednjega nemškega sporeda (glasba).

Kultura

Utrinki

Pri ljudeh, ki se zelo mnogo bavijo z materialnimi vprašanji človeka in družbe, z našim fizičnim in gospodarskim svetom, tako pri zdravnikih, tehnikih in pod, je velika napaka, če opuste sleherni tesnejši stik s povsem duhovnimi pojavi in njihovo problematiko. Tako le preradi pozabijo, da je merilo vsega človek, zakaj svet izven človeka, izven tega, kar zaznavajo naši čuti, ostaja za nas slej ko prej velika uganka. Vse, kar se nam zdi »trdna« resnica o tem vnanjem svetu, je samo naš pojem, naša predstava njegovih stvari. Ni vseeno, ali se v vseh važnih trenutkih življenja zavedamo ali ne zavedamo dejstva, da je naš pravi in resnični svet — svet našega duha; da imajo potekalec duhovne stvari prednost pred materialnimi.

Toda napačna je tudi nesporna skrajnost: Ljudje, ki se preveč bavijo z duhovnimi zadevami, med znanstveniki torej tisti, ki so usmerjeni zgolj v duhovne probleme, naj se zanimajo tudi za materijo, za fizični svet. Tisti, ki imajo prvenstveno opravka z duhovnimi stvarmi, naj bi se včasih poglabili v naravoslovno, tehnično, gospodarska vprašanja — ne seveda kot strokovnjaki, marveč kot misleci. Zakaj nikakor ni vseeno, ali se v vseh važnih trenutkih življenja zavedamo ali ne zavedamo, da misel potrebuje geizalen pianist klavirskih tipk, če se hoče manifestirati drugemu človeku. Vedno znova se vračamo k problemu harmonizacije človeka kot osrednji točki našega življenja. Kant je nekoč izrekel znano krasno misel o zvezdnem nebu in o človekovem moralnem čutu: če nam pogled na nebo pokaže našo ničnost, to je naša npravna zavest zopet dvigne; to je naša jemno vplivanje dveh velikih spoznanj. Tako naj se v našem mišljenju uravnove-

šajo tudi spoznanja o duhovnem in materialnem svetu. Oboje je potrebno, da naidemo pravi odnos do sebe in do drugih, do življenja in večnosti.

Preveliko in prepogosto uživanje delikate hrane je včasih vzbujalo ljudem potrebo preproste hrane, tiste, ki daje večni ljudi to, česar potrebujejo za življenje. Včasih se tudi naše mišljenje, naše v duhovna in estetska ugodja naperjeno življenje razvija in mahoma občuti potrebo preprosti, jasnih, vsakomur dostopnih resnic in pojavov. Napačno bi bilo, če bi si hoteli zakriti ta naravni glad našega duha po osvetožjo preprostosti. Človeku, ki je res dozorel v sebi, se ne bo zgodilo, da bi preprostost zamenjal s primitivizmo in v odidih, ki ga dajejo vsakdanje stvari, z banalnostjo.

Značilen je odnos do znanosti, kakor se je razvijal v zadnjega pol stoletja. Od velikega veka znanstvenega napredka je stopilo (vsaj v širši družbi) tudi v 20. stoletje oboževanje znanosti in njenega edinstvenega silnega pomena za človeški rod. Verstvo, umetnost, filozofija — vse je običalo v senci vse se je v tem čaščenju znanstvenega pozitivizma zdelo zaostalo in manjvredno, kakor je to izpovedalo posebno vidno Comte. Medtem se je začela na vrhovih revizija. Znanost je zopet spoznavala in priznavala svoje meje (ki so jih njeni veliki možje videli tudi v vsiki »narnavoslovne veka«), znova se je pokazalo, da so se tudi njeneza gradiva oprijeli razni iluzionisti in začarali vernike v podoben svet, kakor drugi oznanjevalci raznih filozofskih sestavov, svetovnih nazorov in filozofij. Skratka, obzorja znanosti so se odmaknila od nerešljivih vprašanj filozofije k velikim in takisto neomejenim, vendar vedno konkretnim nalogam znanosti.

Medtem ko so se resni znanstveniki le še bolj »poznanstvenili«, je v širših krogih

delo z instrumenti, zanesljivost metod, uporabljenih resničnega, ne le simuliranega znanja. Kako majhni so pred znanstveniki razni oholi, duševno prazni pre-arji, ki vsiljujejo občinstvu na sejmju življenja tisti svoj ubogi »jazy, ki ga nihče resno ne potrebuje. Med njimi in velikani znanosti in umetnosti je tak razloček kakor med voditelji imperijev ali svetovnimi državniki in kakšnimi lokalnimi politikanti, ki se grizejo med seboj za kosček oblasti v zakotni vasi.

